

Sygn. akt IV Ua 22/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Koronowski

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2022 r. w Elblągu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania J. K.

od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...)

z dnia 27 listopada 2019 r., numer (...)

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

wskutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 23 marca 2022 r., sygn. akt IV U 51/20

oddala apelację.

Sygn. akt IV Ua 22/22

UZASADNIENIE

Skarżąca J. K. wniosła do Sądu Rejonowego w Elblągu odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 27 listopada 2019r., nr (...), utrzymującego w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w E. z 21 października 2019r., znak (...), na mocy którego zaliczono skarżącą do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim z powodu schorzeń oznaczonych symbolem (...). Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zaliczenie jej do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

W odpowiedzi pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2022r., sygn. akt IV U 51/20, Sąd Rejonowy w Elblągu oddalił odwołanie. Sąd ten oparł się na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Na mocy orzeczenia (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z 1 sierpnia 2016r. skarżąca J. K. została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym z powodu schorzeń o symbolu (...) na okres do 30 września 2019r.

W dniu 27 września 2019r. skarżąca złożyła wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na dalszy okres. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. wydał w dniu 21 października 2019r. orzeczenie znak (...), na mocy którego zaliczył skarżącą do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim z powodu schorzeń oznaczonych symbolem (...). Na skutek złożonego przez skarżącą odwołania sprawa została rozpoznana przez Wojewódzki Zespół

do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...), który w dniu 27 listopada 2019r. wydał orzeczenie nr (...) utrzymujące w mocy orzeczenie organu rentowego I instancji.

Skarżąca cierpi na zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa z okresową prawostronną rwą kulszową, bóle pleców i zwyrodnienie stawów biodrowych. W 2018r. miała wykonaną dyscektomię odcinka (...) kręgosłupa.

U skarżącej brak jest obecnie długotrwałego upośledzenia funkcji narządu ruchu, ograniczeń ruchomości stawów kręgosłupa i obwodowych, zaników mięśni, osłabienia siły, zaburzeń czynności mięśni i stawów, a także zaburzeń i ucisków w zakresie nerwów obwodowych. Brak jest obiektywnych (radiologicznych, czy przedmiotowych) cech niewydolności kręgosłupa, czy układu nerwowego.

Stan narządu ruchu skarżącej nie powoduje u niej niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym.

Zdaniem Sądu I instancji, odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy, dokonując ustaleń faktycznych, oparł się na zgromadzonej dokumentacji, w tym dokumentacji medycznej skarżącej, znajdującej się w aktach organu rentowego oraz w aktach sprawy. Dokumentacja ta nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, a Sąd również nie znalazł podstaw by odmówić jej wiarygodności.

Nadto, z przyczyn

podanych w dalszej części uzasadnienia, Sąd I instancji oparł się także na sporządzonych w niniejszym postępowaniu opiniach biegłych sądowych.

Kwestią wymagającą ustalenia w niniejszym postępowaniu było to, czy istnieją przesłanki kwalifikujące skarżącą do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Pojęcia poszczególnych stopni niepełnosprawności definiuje ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020r., poz. 426 z późn. zm.; dalej: ustawa o rehabilitacji zawodowej albo ustawa).

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej).

Do umiarkowanego zaś stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo z dolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej).

Celem dokonania ustaleń w zakresie, który był w niniejszym postępowaniu sporny konieczne było zasięgnięcie wiadomości specjalnych z zakresu medycyny. Dlatego też Sąd Rejonowy dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych sądowych ortopedy i neurochirurga.

Biegły sądowy ortopeda, po zapoznaniu się z aktami sprawy i przeprowadzeniu badania bezpośredniego, rozpoznał u skarżącej zmiany zwyrodnieniowo-dyskopatyczne kręgosłupa, głównie szyjnego i lędźwiowego z okresową prawostronną rwą kulszową. Biegły nie stwierdził jednak jednocześnie u odwołującej długotrwałego upośledzenia funkcji narządu ruchu, ograniczeń ruchomości stawów kręgosłupa i obwodowych, zaników mięśni, osłabienia siły, zaburzeń czynności mięśni i stawów, a także zaburzeń i ucisków w zakresie nerwów obwodowych. W konsekwencji biegły ustalił, że stan narządu ruchu nie powoduje u odwołującej niepełnosprawności w żadnym stopniu.

Żadna ze stron postępowania nie zgłosiła zastrzeżeń do ww. opinii. Sąd I instancji zaś ocenił ją jako spójną, rzetelną i rzeczową.

Biegły sądowy neurochirurg, po zapoznaniu się z aktami sprawy, rozpoznał u skarżącej bóle pleców, stan po dyscektomii (...) i zwyrodnienie stawów biodrowych. Biegły ustalił jednocześnie brak obiektywnych (radiologicznych, czy przedmiotowych) cech niewydolności kręgosłupa, czy układu nerwowego. Wskazał, że bóle pleców z powodu miernych zmian dyskopatyczno-zwyrodnieniowych adekwatnych do wieku nie są niepełnosprawnością i ocenił brak podstaw do orzekania o niepełnosprawności.

Skarżąca zgłosiła zastrzeżenia do przedmiotowej opinii, zarzucając biegłemu m.in., że nie dochował staranności przy zapoznaniu się z dokumentacją medyczną z uwagi na fakt, że wydając opinię, biegły oparł się na sporządzonym przez radiologa opisie badania MRI, który był niepełny, a nadto biegły odnotował, że w dniu 31 stycznia 2018r. skarżąca przeszła dyscektomię na poziomie (...), podczas gdy skarżąca przeszła mikrodyscektomię z fenestracją i foraminotomią na poziomie (...). Skarżąca podniosła nadto, że w związku z ograniczeniami zdrowotnymi wykonuje pracę na przystosowanym stanowisku pracy.

Biegły ustosunkował się do powyższych zastrzeżeń w swej opinii uzupełniającej wskazując, że dokonany przez biegłego opis przebytej przez skarżącą operacji jako „dyscektomia na poziomie (...)” jest tożsamy z opisem „mikrodyscektomia z fenestracją i foraminotomią na poziomie (...)”. Dyscektomia (...) praktycznie zawsze polega bowiem na wykonaniu fenestracji pod mikroskopem oraz foraminotomii. Są to etapy operacji, które w ostatecznym rozpoznaniu nie wymagają aż takiego uszczegółowienia. Biegły podniósł również, że niezasadny jest podniesiony przez skarżącą zarzut niepełności badania MRI, gdyż lekarz radiolog sporządzający opis posiada pełne kompetencje – nawet większe, niż lekarz zabiegowy – stąd wykonany przez niego opis MRI jest dobrej jakości i jednoznaczny. Biegły wskazał nadto, że skarżąca zarzuca, iż biegły zapoznał się wyłącznie z samym opisem badania MRI, a nie obrazami MRI, podczas gdy w aktach sprawy brak jest obrazów MRI. Biegły podał również, że zmiany zwyrodnieniowe i dyskopatyczne kręgosłupa występują u 40% populacji. Jednocześnie sam fakt kwalifikacji do operacji kręgosłupa, ani jej przebyte nie są skorelowane z niezdolnością do pracy zarobkowej. Odwołująca nie wymaga również, w ocenie biegłego, czasowej, ani częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

W odpowiedzi na opinię uzupełniającą biegłego strona skarżąca złożyła pismo, w którym wskazała, że nie zgłasza dalszych zastrzeżeń do opinii biegłego. Podała jedynie, że w jej ocenie jej stan zdrowia nie uległ takiej zmianie, która uzasadniałaby zmianę przyznanego jej wcześniej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stopień lekki.

Biegły neurochirurg w sposób logiczny i wyczerpujący odpowiedział na zastrzeżenia strony odwołującej. Zdaniem Sądu Rejonowego, sporządzona przez niego opinia wyjaśniała w sposób nie budzący wątpliwości okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Następnie Sąd I instancji wyjaśnił, że w orzecznictwie podkreśla się, iż dowód z opinii biegłego podlega ocenie sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 kpc, na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu

wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002r., V CKN 1354/00, Lex, nr 77046) Sąd może oceniać opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności. Może pomijać oczywiste pomyłki czy błędy rachunkowe. Nie może jednak nie podzielać merytorycznych poglądów biegłego czy zamiast nich wprowadzać własne stwierdzenia (por. orz. Sądu Najwyższego z 19 grudnia 1990r., I PR 148/90, LexPolonica nr 326256, OSP 1991, nr 11-12, poz. 300).

W ocenie Sądu Rejonowego, obie wydane w niniejszym postępowaniu opinie spełniały kryteria rzetelności, odpowiadały wymogom wiedzy, sporządzone zostały w sposób przejrzysty i zrozumiały oraz przedstawiały spójne i jednoznaczne wnioski. Powyższe skutkowało przyjęciem przez Sąd wniosków zawartych w ww. opiniach za własne i uczynieniem ich podstawą ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszym postępowaniu.

Postanowieniem z 23 marca 2022r. Sąd I instancji pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 kpc wnioski strony skarżącej o dopuszczenie dowodu z zeznań odwołującej w charakterze strony ponieważ fakty, dla ustalenia których miał zostać przeprowadzony ww. dowód, tj. okoliczności dotyczące stanu zdrowia skarżącej, mogły zostać ustalone w sposób obiektywny i bezstronny – a także prawidłowy z punktu widzenia medycznego oraz przesłanek ustawowych – wyłącznie w oparciu o opinie niezależnych biegłych sądowych.

Opierając się o zgromadzoną dokumentację medyczną oraz wnioski sformułowane w opiniach przez biegłych sądowych, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do stwierdzenia u skarżącej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Sąd zaznaczył przy tym, że nie neguje się faktu, iż odwołująca cierpi na deklarowane przez nią schorzenia, jednak samo posiadanie schorzeń nie skutkuje automatycznym zaliczeniem do określonego stopnia niepełnosprawności. Jak wynika z art. 2 i 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej ocena stanu zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności. Wystąpienie naruszenia sprawności organizmu (choroby) nie musi skutkować niepełnosprawnością. Intensywność tego czynnika nie wpływa bezpośrednio na niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, jeżeli w następstwie jego występowania nie dochodzi do istotnych ograniczeń w sferze społecznej lub zawodowej (pełnieniu ról społecznych). Orzekanie o niepełnosprawności nie jest oceną stanu zdrowia osoby orzekanej, ale oceną ograniczeń w możliwości jej funkcjonowania w życiu społecznym i zawodowym, będących następstwem naruszenia jej sprawności organizmu. Fakt, że wobec danej osoby orzeczono określony stopień niepełnosprawności na dany okres nie oznacza nadto, że również po upływie tego okresu zostanie ona zaliczona do tego samego stopnia niepełnosprawności, czy też nawet do osób niepełnosprawnych w ogóle. Przesłanki określone przez powołane wyżej przepisy (tak dotyczące stanu zdrowia, jak i sfery zawodowej i społecznej) są ze swojej istoty zmienne w czasie. Sam upływ czasu po wydaniu poprzedniego orzeczenia nie determinuje zatem bezwzględnie zaliczenia do osób niepełnosprawnych w takim samym, czy też „wyższym” stopniu.

W tym stanie rzeczy wniesione w niniejszej sprawie odwołanie podlegało oddaleniu na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc, jako bezpodstawne.

Ubezpieczona wniosła apelację od opisanego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając mu po pierwsze art. 16 § 1 i 3 kpa, bowiem zaskarżona decyzja ingeruje w ostateczną decyzję (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z 19 maja 2014r., na mocy której odwołująca została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności i orzeczenie to zostało wydane na stałe, a wedle zaskarżonej decyzji z 21 października 2019r. skarżąca została zaliczona do lekkiego stopnia na czas określony do 31 października 2021r., co stanowi ingerencję w nabyte prawa podmiotowe odwołującej się, po drugie naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 kpc, polegające na sporządzeniu wadliwego uzasadnienia wyroku w wymiarze jakościowym jak i ilościowym, niezawierającego ustosunkowania się do wszystkich zarzutów odwołania, co w sposób zasadniczy utrudniło kontrolę poprawności ustaleń i oceny prawnej rozstrzygnięcia, to jest pominięcie zarzutu o ingerencji zaskarżonej decyzji w prawomocną decyzję z 19 maja 2014r., oraz po trzecie naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 378 § 1 kpc przez nierozpoznanie sprawy w granicach odwołania z uwagi na brak odniesienia się do wszystkich zarzutów odwołania, to jest pominięcie zarzutu o ingerencji zaskarżonej decyzji w prawomocną decyzję z 19 maja 2014r., co uniemożliwiło ocenę poprawności wydanego rozstrzygnięcia oraz skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy.

W oparciu o podniesione zarzuty ubezpieczona wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i uchylenie w całości zaskarżonej decyzji, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia, jak również o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji przypomniano, że w dniu 19 maja 2014r. (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. wydał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, w którym zaliczył odwołującą się do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Orzeczenie zostało wydane na stałe.

Następnie wskazano, że w dniu 26 czerwca 2014r. odwołująca złożyła wniosek o podwyższenie stopnia niepełnosprawności wraz z dodatkową dokumentacją medyczną. W efekcie, odwołująca od 26 czerwca 2014r. do

31 lipca 2016r. została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W dniu 1 sierpnia 2016r. została wydana ponowna decyzja, w której (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. powtórnie zaliczył odwołującą się do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z przyczyną niepełnosprawności (...) do 30 września 2019r. W międzyczasie odwołująca została poddana operacji w (...) Szpitalu (...) w O. z uwagi na silne dolegliwości bólowe w odcinku lędźwiowym, które uniemożliwiały normalne chodzenie. U odwołującej rozpoznano „dyskopatia lędźwiowa (...)” oraz (...). Przepuklina jądra miazdżystego krążka międzykręgowego (...). Przewlekły zespół bólowy odcinka lędźwiowego kręgosłupa. Rwa kulszowa prawostronna”.

Następnie apelantka wskazała, że zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) nie zawiera właściwego uzasadnienia, wskazującego na okoliczność zmiany orzeczenia z dnia 19 maja 2014r., które zostało wydane na stałe. Wobec powyższego skarżąca odwołała się od tego orzeczenia, zarzucając wadliwe zakwalifikowanie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Podniosła też zarzut, że zaskarżona decyzja ingeruje w orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 19 kwietnia 2014., w którym odwołująca się została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe. Odwołująca podkreśliła, iż niedopuszczalna jest ingerencja w prawomocne orzeczenie z dnia 19 maja 2014r. Odwołująca ponownie zwróciła uwagę na ww. zarzut w piśmie procesowym, w którym ustosunkowała się do opinii biegłego.

Zdaniem skarżącej, Sąd Rejonowy, analizując niniejszą sprawę, nie zbadał jej w sposób prawidłowy, a w konsekwencji wydał rażące rozstrzygnięcie. Sąd Rejonowy pominął całkowicie merytoryczny zarzut odwołującej, zgłaszany przez odwołującą na różnym etapie sprawy, co – w ślad za wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 lutego 2021r., sygn. akt I ACa 193/19, należy uznać za nierozpoznanie istoty sprawy.

Skarżąca wywodziła, że orzeczenia (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 26 czerwca 2014r. i 1 sierpnia 2016r. odpowiednio zawiesiły na okres ich ważności poprzednie orzeczenie z dnia 19 maja 2014r., wydane na stałe. Wobec tego, po zakończeniu okresu obowiązywania orzeczenia z dnia 1 sierpnia 2016r. zaktualizowało się prawo ubezpieczonej, wynikające z orzeczenia z dnia 19 maja 2014r. Zaskarżone w niniejszej sprawie orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 27 listopada 2019r. i poprzedzające je orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 21 października 2019r. nie uchylili wprost decyzji z dnia 19 maja 2014r., wobec czego za niedopuszczalne należy uznać ingerencję w prawomocną decyzję i nabyte przez odwołującą się prawa w późniejszym czasie, co Sąd Rejonowy w całości pominął.

Ubezpieczona wskazała, że zawarta w art. 16 § 1 kpa zasada trwałości decyzji administracyjnych jest związana z konstytucyjną zasadą ochrony praw słusznie nabytych, stanowiącą element konstrukcji demokratycznego państwa prawnego. Zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym oraz zapewnia ochronę praw podmiotowych zarówno publicznych, jak i prywatnych. Ochroną objęte są prawa nabyte w drodze decyzji przyznających świadczenia oraz prawa nabyte in abstracto zgodnie z ustawą, przed zgłoszeniem wniosku o ich przyznanie (wyrok TK z 22 czerwca 1999r., K 5/99, OTK 1999, nr 5, poz. 100). Ochrona trwałości decyzji ostatecznej powinna być rozumiana w szerszym kontekście niż wyłącznie jako niedopuszczalność wniesienia zwykłego środka zaskarżenia (odwołania, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy). W istocie rzeczy decyzja ostateczna oznacza, że sprawa została rozstrzygnięta definitywnie (wyrok NSA z 15 lipca 1998r., II SA 730/98, LEX nr 41768).

Funkcją ochrony trwałości decyzji ostatecznej jest nie tylko ochrona praw nabytych strony, lecz także ochrona porządku prawnego (teza druga wyroku NSA z 29 marca 1996r., III SA 335/95, „Serwis Podatkowy” 1997, nr 7, s. 51).

Wydanie kolejnej decyzji w sprawie rozstrzygniętej wcześniej ostateczną decyzją prowadzi do konieczności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej później (wyrok NSA z 28 lutego 1996r., SA/Ka 1716/94, POP 1999, nr 4, poz. 106). Organ administracji może zatem wydać rozstrzygnięcie w tej samej sprawie dopiero po wzruszeniu decyzji wcześniejszej (teza druga wyroku NSA z 6 lutego 1992r., SA/Po 1203/91, ONSA 1992, nr 3-4, poz. 78).

Sąd Rejonowy w Elblągu nie odniósł się w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia do przywołanego zarzutu ubezpieczonej. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego należy wskazać, iż za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w środku zaskarżenia zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd w całości rozważone, przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2010r., V CSK 296/09, z dnia 26 kwietnia 2012r., III CSK 300/11 i z dnia 4 września 2014r., II CSK 478/13). Analizując treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, liczącego pięć stron, nie sposób uznać, jakoby Sąd Rejonowy chociażby lakonicznie odniósł się do przedmiotowego zarzutu odwołania. Brak jakiegokolwiek ustosunkowania się Sądu co do ww. zarzutu podniesionego w odwołaniu uniemożliwia kontrolę orzeczenia co do zgodności wyroku z przepisami prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2019r., I UK 471/17).

Podsumowując, w ocenie odwołującej orzeczenie z 21 października 2019r. jest nieważne bowiem ingeruje w ostateczne orzeczenie z 19 maja 2014r. Orzeczenie z 21 października 2019r. powinno zatem zostać uchylone, a orzeczenie z 19 maja 2014r. powinno zachować swoją aktualność.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) nie ustosunkował się do apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie mogła skutkować żądanym uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...), gdyż nie zawierała zarzutów, które skutecznie podważałyby orzeczenie Sądu Rejonowego.

Postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 kpc, sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Sąd Najwyższy stwierdził, iż sformułowanie „w granicach apelacji” wskazane w tym przepisie oznacza, iż sąd drugiej instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008r., sygn. akt, OSN 2008/6/55). Tym samym sąd II instancji ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie formą zaskarżenia. Usytuowanie sądu II instancji, jako sądu ad meritum oznacza więc – w granicach wniesionej apelacji – powinność sądu rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonania jego własnej samodzielnej oceny prawnej.

W konkluzji powyższych uwag w ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji poczynił w niniejszej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd aprobuje w całości i przyjmuje za własne. Również dokonana ocena prawna odnośnie braku podstaw do przyjęcia, że ubezpieczona jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, nie nasuwa zastrzeżeń co do właściwej wykładni przepisów prawa oraz ich prawidłowego zastosowania. Wobec tego zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w niniejszym uzasadnieniu (tak postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 1997r., II UKN 61/97; wyrok SN z dnia 5 listopada 1998r., I PKN 339/98).

Na etapie postępowania wywołanego złożeniem apelacji spór ograniczał się do tego, czy zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 27 listopada 2019r., ustalające okresowy lekki stopień niepełnosprawności, ingeruje w sposób niedopuszczalny w orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 19 maja 2014r., w którym taki sam stopień niepełnosprawności przyznano na stałe. Trzeba podkreślić, że ostatecznie ubezpieczone nie kwestionuje, iż nie spełnia przesłanek do jej zaliczenia do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym.

Omówienie zarzutów apelacji, zgłoszonych w związku z kwestią sporną, należy rozpocząć od zarzutu najdalej idącego, tj., naruszenia art. 328 § 2 kpc (powinien tu być wskazany obecnie obowiązujący art. 327¹ § 1 kpc; należy przyjąć, że doszło w apelacji do oczywistej omyłki), a w konsekwencji – nierozpoznania istoty sprawy.

O skutkującym uchyleniem zaskarżonego wyroku postawieniu zarzutu naruszenia art. 327¹ § 1 kpc można mówić tylko wtedy, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu, a braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona, bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Zarzut ten może znaleźć zastosowanie jedynie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia. Zdaniem Sądu Okręgowego, taka sytuacja nie zachodzi w rozpatrywanej sprawie. Wbrew twierdzeniom apelacji, w końcowej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku zaznaczono, że fakt, iż wobec danej osoby orzeczono określony stopień niepełnosprawności na dany okres, nie oznacza, że również po upływie tego okresu zostanie ona zaliczona do tego samego stopnia niepełnosprawności, czy też nawet do osób niepełnosprawnych w ogóle. Przesłanki dotyczące stanu zdrowia, jak i sfery zawodowej i społecznej, są ze swojej istoty zmienne w czasie. Sam upływ czasu po wydaniu poprzedniego orzeczenia nie determinuje zatem bezwzględnie zaliczenia do osób niepełnosprawnych w takim samym, czy też „wyższym” stopniu. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji dostatecznie jasno wyraził w ten sposób zapatrywanie, że można legitymować się tylko jednym orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, stosownie do zmiennej w czasie sfery dotyczącej stanu zdrowia oraz sfery zawodowej i społecznej, zatem dla potwierdzenia niepełnosprawności na dalszy okres, konieczne jest złożenie wniosku o wydanie nowego orzeczenia. Tym samym zaskarżony wyrok, choć Sąd I instancji nie przywołuje na poparcie swojej tezy przepisów prawa, poddaje się merytorycznej kontroli instancyjnej. Nie ma bowiem

podstaw, aby zarzucić Sądowi Rejonowemu na tyle istotne naruszenie art. 327¹ § 1 kpc, aby nie dało się odczytać motywów zaskarżonego wyroku. W konsekwencji nie sposób też przyjąć, aby Sąd I instancji dopuścił się nierozpoznania istoty sprawy w kontekście wskazanym w apelacji.

Odnosząc się do meritum apelacji, należy wyjaśnić w ślad za Sądem Najwyższym (por. uchwała z dnia 12 grudnia 2011r. w sprawie I UZP 4/11), że nie budzi wątpliwości, że orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności jest decyzją administracyjną, więc orzeczeniem swym zespół orzekający w zakresie określenia niepełnosprawności jest związany (art. 110 kpa). Należy podkreślić, że zasada zaliczania osoby niepełnosprawnej do jednego tylko z trzech stopni niepełnosprawności (art. 1 pkt 1 ustawy) wyłącza jednoczesne istnienie w porządku prawnym orzeczeń ustalających niepełnosprawność tej samej osoby w różnym stopniu. Orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ma co do określenia stopnia niepełnosprawności moc wiążącą i decydującą znaczenie przy stosowaniu przepisów ustawy o rehabilitacji osób niepełnosprawnych; wydanie kolejnego orzeczenia, które ma dotyczyć ustalenia stopnia niepełnosprawności, już poprzednio ustalonego innym orzeczeniem ostatecznym, nie jest możliwe bez zmiany stopnia niepełnosprawności (art. 156 ust. 1 pkt 3 kpa). Dwoistość w tej mierze – pomijając jej wadliwość konstrukcyjną – byłaby nie do pogodzenia choćby z warunkami uzyskania statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej (art. 28 ustawy) oraz z wypełnieniem obowiązków wobec pracowników niepełnosprawnych, np. wyliczenia czasu pracy (art. 15 ustawy), zwolnień od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 20 ustawy). Uzasadnione jest zatem stwierdzenie, że zakwalifikowanie do jednego ze stopni niepełnosprawności wyłącza wydanie w stosunku do tej samej osoby w tym samym stanie faktycznym kolejnego orzeczenia o zaliczeniu do innego stopnia niepełnosprawności. Wydanie orzeczenia, które dotyczy ustalenia stopnia niepełnosprawności, już poprzednio ustalonego innym orzeczeniem ostatecznym, nie jest możliwe dopóty, dopóki nie nastąpi jego uchylenie lub zmiana w toku instancji, stwierdzenie nieważności lub wznowienie postępowania (art. 156 ust. 1 pkt 3 kpa).

Przenosząc te wyjaśnienia Sądu Najwyższego na grunt rozpoznawanej sprawy, należy zauważyć, że ostatecznie bezsporne jest, iż stan zdrowia skarżącej, a w ślad za nim stopień jej niepełnosprawności, podlegał istotnym zmianom od czasu wydania pierwszego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, tj. od dnia 19 maja 2014r.

Pierwotnie uzasadnione było zaliczenie skarżącej do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe z przyczyny o symbolu (...), jednak w świetle pogłębienia się schorzenia, skarżąca została okresowo zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, nadal z przyczyny o symbolu (...). Zmiana orzeczenia o stopniu niepełnosprawności była skutkiem wniosku ubezpieczonej, złożonego w trybie § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (obecnie Dz.U. z 2021r., poz. 857; dalej: rozporządzenie), a więc w szczególnym dla spraw rozpatrywanego rodzaju trybie wznowieniowym. Przywołany przepis wskazuje, że w przypadku zmiany stanu zdrowia osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności może wystąpić z wnioskiem o wydanie orzeczenia o ponowne wydanie orzeczenia, uwzględniającego zmianę stanu zdrowia (§ 15 rozporządzenia). Należy do tego dodać, że w § 13 ust. 2 rozporządzenia, wskazującym na niezbędne elementy orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, nie wskazuje się na konieczność zaznaczenia w treści takiego orzeczenia, że zmienia ono albo uchyla ewentualne wcześniejsze orzeczenie w tym przedmiocie. Z przywołanych tu przepisów wynika, zdaniem Sądu Okręgowego, że orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 26 czerwca 2014r. o okresowym zaliczeniu skarżącej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, wbrew zapatrywaniu apelantki, nie zawiesiło zaliczenia jej orzeczeniem tego samego Zespołu z dnia 19 maja 2014r. do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe, a zastąpiło to orzeczenie we wszystkich objętych nim rozstrzygnięciach. Z kolei po upływie okresu ważności tego orzeczenia, stopień niepełnosprawności ubezpieczonej na dalszy okres wynikał tylko i wyłącznie z orzeczenia (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 1 sierpnia 2016r. Tym samym w sytuacji wystąpienia w trybie § 15 ust. 1 rozporządzenia z kolejnym wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na dalszy okres, rozpoznany ostatecznie kontrolowanym w niniejszej sprawie orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z dnia 27 listopada 2019r., zachodziła podstawa do autonomicznej, tj. nieograniczonej treścią nieobowiązującego już orzeczenia z dnia 19 maja 2014r., oceny przez Zespół wszystkich aspektów niepełnosprawności skarżącej, w tym przewidywanego okresu trwania niepełnosprawności, niezależnie od jej stopnia. Nie zachodzą tym samym podstawy przyjęcia forsowanego w apelacji twierdzenia, jakoby zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności było dotknięte nieważnością albo aby ingerowało ono w sferę praw nabytych ubezpieczonej (pomijając kwestię, czy można mówić o nabyciu prawa do stopnia niepełnosprawności).

Reasumując, apelacja ubezpieczonej nie zawiera argumentów podważających zgodność zaskarżonego wyroku z przepisami prawa w sposób skutkujący koniecznością jego uchylecia. W konsekwencji apelacja ta podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.